

Remissvar från Familjens Jurist avseende Skatteverkets promemoria om e-tjänst för inlämning av bouppteckningar

Angående förslag till lag om ändring i ärvdabalken, förslag till ändring i förordning (2001:423) samt förslag till ändring av förordning (2001:588) (1.1 - 1.3 i Skatteverkets promemoria)

De föreslagna förändringarna av lagtext i 20 kap ärvdabalken samt förordningen (2001:423) om vissa frågor rörande Skatteverkets handläggning enligt 20 kapitlet ärvdabalken samt förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, ser vi som positiva. Det är i tiden riktigt att modernisera språket till ett mer samtida, samt se till att lagtexten är könsneutral. Vi har inga invändningar i sak mot de föreslagna förändringarna i lagtext eller förordning.

Angående digitala arbetssätt och digital hantering (3.2 i Skatteverkets promemoria)

Vi är i många delar positiva till att öppna upp för möjligheten att lämna in bouppteckningar elektroniskt. Vi går mot en alltmer digitaliserad värld, varför även inlämnandet av bouppteckningar bör kunna ske elektroniskt.

Vi är även positiva till att Skatteverket ska tillhandahålla möjligheten att skapa en bouppteckning i ett eget utrymme, där redigering och ifyllnad kan ske och där bilagor kan läggas in. Att handlingen som upprättas i det egna utrymmet blir offentlig handling först vid insändandet, ser vi som positivt med hänsyn till den personliga integriteten.

Synpunkter

Vi anser dock att tidpunkten för rensning av det tillhandahållna egna utrymmet inte bör vara i samband med att den elektroniskt upprättade bouppteckningen lämnas in till myndigheten (sida 16 i Skatteverkets promemoria). Vi anser att rensningstidpunkten av det egna utrymmet i stället bör vara tidigast 1 - 2 månader efter det att bouppteckningen registrerats. Detta för att underlätta för privatpersoner om de under registreringsförfarandet behöver komplettera bouppteckningen. Även i de fall då det är aktuellt med en tilläggsbouppteckning kan det vara fördelaktigt att kunna återanvända det redan skapade egna utrymmet, och de handlingar som finns där, i stället för att behöva börja om på nytt. Vår åsikt är alltså att rensning av det egna utrymmet bör ske först 1 - 2 månader efter det att bouppteckningen har registrerats.

Angående överväganden och förslag (4.2 - 4.6 i Skatteverkets promemoria)

4.2.1 En bouppteckning får ges in i en elektronisk tjänst som Skatteverket tillhandahåller

Skatteverket fastslår sin promemoria att privata och professionella ingivare har olika behov av e-tjänster. Majoriteten felaktiga bouppteckningar upprättas av privatpersoner, och oftast på de blanketter som Skatteverket tillhandahåller. Att även tillhandahålla en e-tjänst som kombineras med stöd och hjälptjänster är därför i det stora hela positivt för de privatpersoner som själva önskar upprätta en bouppteckning.

Synpunkter

Precis som Skatteverket framhåller i sin promemoria (sida 19) har de flesta stora aktörerna egna system för upprättande av bouppteckningar. Det är givetvis fördelaktigt att dessa

system ska kunna integreras i Skatteverkets IT-miljö för elektroniskt ingivande. Det finns dock många frågor kring hur detta ska gå till, och vilka möjligheter som ska finnas för de professionella ingivarna kontra den tjänst som kan komma att tillhandahållas privatpersonerna. Det finns bland annat ett flertal frågor gällande bouppgivarens försäkran och förrättningspersonernas intygande. Hur ska detta ske på ett lämpligt sätt i den professionella tjänsten och vad ska anses vara en godkänd elektronisk underskrift? Här bör särskilt hänsyn tas till det faktum att förrättningspersonerna i regel intygar och undertecknar i egenskap av förrättningspersoner som är anställda i ett företag, och inte i egenskap av privatpersoner. Det bör särskilt beaktas att känsliga personuppgifter inte ska synas utåt i den offentliga handlingen.

Denna tjänst bör därför, precis som Skatteverket anger i sin promemoria (sida 19), tas fram i nära samråd med de professionella ingivarna samt med de aktörer som äger de bouppteckningsprogram som finns på marknaden idag. Skatteverket tydliggör dock inte om utrymmet för de professionella ingivarna kommer att presenteras samtidigt som utrymmet för privatpersoner, eller först vid en senare tidpunkt.

För att inte exkludera personer som inte har tillgång till eller besitter kunskapen att kunna upprätta och inlämna en bouppteckning elektroniskt, är vi eniga med Skatteverket om att möjligheten att ge in bouppteckningen i form av en skriftlig originalhandling bör finnas även fortsättningsvis. Det är även viktigt att den möjligheten finns kvar ur det perspektivet att det elektroniska inlämningssystemet, av olika anledningar, skulle kunna ligga nere under längre tid (sida 20). Vidare framgår det inte i Skatteverkets promemoria om alla typer av bilagor ska kunna insändas genom e-tjänsten, varför fysiskt inlämnande även därför fortsatt bör finnas.

4.2.2 Vem ska kunna lämna uppgifter i tjänsten?

Skatteverket anger att e-tjänsten bör vara öppen för alla personer som i egenskap av bouppgivare eller förrättningspersoner ska påbörja ett bouppteckningsärende för en avliden person. När ett ärende påbörjats bör tillgången till ärendet, enligt Skatteverket, vara begränsad till just bouppgivaren och förrättningspersonerna som då anger sin roll i bouppteckningen.

Synpunkter

För det fall att det endast ska vara möjlighet att skapa ett eget utrymme per avliden person, kan det innebära att utrymmet spärras av "fel person" eller den person som är snabbast med att skapa det egna utrymmet för den avlidne. Utrymmet kan således skapas och därmed begränsas till en person som inte är den som har bäst kännedom om boet, och därmed inte bör vara bouppgivare, eller att angiven förrättningsperson enligt lagens mening inte är behörig.

Om Skatteverket öppnar för att flera utrymmen kan skapas för en avliden person, kan dessa problem undvikas. Risken med att skapa flera utrymmen är att det därmed kan finnas flera parallella bouppteckningar efter samma person. Dock finns denna risk även idag då flera bouppteckningar kan påbörjas av olika personer samtidigt. Det bör således inte innebära någon större risk eller något större problem att flera egna utrymmen per avliden person kan skapas.

Oavsett antalet egna utrymmen per avlidne person bör det övervägas om personer som anges som delägare i dödsboet ska kunna ha insyn i utrymmet, även om dessa inte ska kunna redigera, komplettera eller lämna in bouppteckningen elektroniskt.

4.3 Kravet att ge in bestyrkta kopior slopas

Vi ser det som positivt och framför allt förenklande för såväl privatpersoner som för professionella aktörer att kravet på inlämnande av bestyrkt kopia enligt 20 kap 8 § ärvdabalken slopas, och det vore bra om detta kunde ske omgående, och inte vara avhängigt övriga föreslagna ändringar i Skatteverkets promemoria.

Angående författningskommentar (6.1 – 6.3 i Skatteverkets promemoria)

Skatteverket anger att förändringar bör ske i 20 kap. 2§, 3 §, 3a§, 6 §, 8 §, 9§ ärvdabalken.

Synpunkter

Skatteverket berör inte 5 § i samma kapitel, som rör testamente för den avlidne samt äktenskapsförord om den avlidne var gift. Skatteverket gör i sin promemoria inte heller någon uppskattning av hur många bouppteckningar som förrättas och som innehåller testamente eller äktenskapsförord.

Det torde vara en mycket stor del av de bouppteckningar som upprättas och inlämnas där dessa handlingar förekommer. Då lagen föreskriver att för det fall att det finns testamente eller äktenskapsförord, ska dessa handlingar bifogas bouppteckningen i original eller bestyrkt kopia. Att bestyrka en kopia i en e-tjänst är idag genomförbart i andra myndigheters e-tjänster, genom att vid insändandet av handlingen intyga att handlingen överensstämmer med originalet.

För det fall att Skatteverkets e-tjänst ska fungera på liknande sätt kan det innebära problem med vissa testamenten. Ett problem som kan uppstå, och som inte har berörts i promemorian, är de fall då originaltestamente förvaras i ett bankfack som tillhör den avlidne. Originaltestamentet kan inte utlämnas till den som inventerar bankfacket efter dödsfallet, utan det är endast möjligt att få vidimerade kopior av originalet. De vidimerade kopiorna lämnas sedan till förrättningspersonerna som i sin tur inte har sett originaltestamentet.

För det fall att den person som vid tidpunkten för inlämnandet av den elektroniskt upprättade handlingen även ska bestyrka den bilagda kopian av testamentet, torde det i ovan beskrivna fall innebära att det är en kopia av kopian som vidimeras, och därmed inte blir korrekt bestyrkt. Antalet sådana fall när en professionell ingivare upprättar bouppteckningen, torde inte vara försumbara i antal.

Summering

Sammanfattningsvis ser Familjens Jurist positivt på de förändringar som Skatteverket föreslår i sin promemoria, även om en del frågor givetvis uppstår. Våra synpunkter redovisas ovan, men av intresse för vår del är kanske framför allt frågan när det kommer att bli möjligt för professionella ingivare att lämna in bouppteckningar digitalt, samt frågan hur de anställda förrättningspersonernas underskrifter kommer att genomföras och visas.